

роком розширює потенційне коло можливостей її застосування. Вона пропонує нові нестандартні підходи для вирішення складних юридичних завдань. Практика показує, що лінгвістична експертиза – один із головних елементів, за допомогою яких чиниться правосуддя.

Список використаних джерел

1. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. – К.: Видавничий дім «Академія», 1999. – 288 с.

2. Ажнюк Л. В. Лінгвістична експертиза як юридичний інструмент. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/11606/Azhniuk_Linhvistychna_ekspertyza.pdf.

3. Ажнюк Л. В. Лінгвістична експертиза: статус і методологічні презумпції. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://movoznavstvo.org.ua/index.php?option=com_attachments&task=download&id=161.

4. Прадід Ю.Ф. У царині лінгвістики і права. – Сімф.: Еліно, 2006. – 255 с.

Скоропляс Т. В., здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту № 4 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: викладач кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ ***Ознамець Г. О.***

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДІАЛЕКТИЧНОЇ ЛЕКСИКИ В ЮРИДИЧНИХ ДОКУМЕНТАХ

Мова юридичної документації та народна жива мова почасти дуже різняться. Це призводить до складностей розуміння звичайними громадянами суті сказаного навіть у найпростіших формах документів, що регламентують правовідносини між ними. Формалізованість та чітка книжкова вивіреність з нагромадженням юридичної термінології, призводять до того, що люди, котрі не мають спеціальної юридичної освіти часто підписують папери так і не зрозумівши до кінця їх суті. Це однозначно грає не на їх користь, чим неодноразово користуються інші суб'єкти правовідносин, приміром – роботодавці.

Ще однією проблемою непорозумінь при складанні юридичних документів є діалектичні особливості мови в регіонах, і незнання літературних відповідників самоназв певних предметів та речей місцевим населенням.

Як відомо, діалектизми – це характерні для територіальних діалектів мовні особливості, що кваліфікуються як відхилення від літературної норми. Діалектизми виділяються на всіх рівнях мови – акцентуаційному, фонетичному, словотвірному, фразеологічному, лексичному та граматичному. Процес взаємодії літературної мови і територіальних діалектів у сфері лексики є складним і тривалим. На думку дослідників, у наш час народні говори ще активно функціонують, але суспільно-економічними і культурними умовами життя вже не стимулюються, а навпаки, поволі нівелюються, певною мірою непомітно деформуються і поступово наближаються до літературної мови.

Попри таке поступове наближення народної мови до ідеалу – літературної мови документів, питання впровадження діалектизмів з коротким поясненням значення, вживанням відповідника, або навпаки, в юридичний документообіг, на мою думку, є почасти вимушеним.

Свого часу неперевершений знавець української мови М. Т. Рильський висловлював думку про доцільне використання діалектних слів, форм і зворотів, заперечуючи повне вилучення їх із літературної мови.

Враховуючи гостроту мовного питання на законодавчому рівні, як на мене, питанням розширення мовних стандартів документообігу, зменшить напругу в суспільстві та зробить мову документів більш доступною та зрозумілою для більшості населення України.

На підтвердження вищесказаної тези розглянемо кілька прикладів юридичних документів найнижчих рівнів, що складаються безпосередньо суб'єктами правовідносин.

Договір безстрокової позики між, приміром фізичною особою центральних регіонів України, та фізичною особою з Галичини. Предметом позики є одна вантажівка *шутру (щербеню/дрібленого граніту)*. Погодьтеся, без уточнення досить складно зорієнтуватися що саме є предметом складеного договору.

Ще одним прикладом є протокол про адміністративне правопорушення, складений працівником поліції Закарпатської області про порушення правил дорожнього руху громадянином Світлинець Іваном Гнатовичем, котрий передав право керування автомобілем ГАЗ130 своєму *швагрю (чоловік сестри/брат*

дружини) Петрову Івану Василевичу, жителю міста Ізюм, Харківської області, котрий не мав водійського посвідчення. Протокол зафіксованого правопорушення був переданий на розгляд за місцем проживання кермувальника. Поліцейський із Закарпаття має розуміти, що складений ним протокол буде розглядатися в іншому регіоні, де імовірно, не розумітимуть значення певних слів позаюридичною термінологією. Тому поліцейський, складаючи протокол та відбираючи пояснення в осіб причетних до даного правопорушення, повинен намагатися уникати використання діалектизмів, а вразі неможливості вказати в дужках роз'яснення певних слів.

Таких прикладів можна навести безліч, адже діалектизми є невід'ємною частиною живої мови населення України, вони можуть використовуватися суб'єктами адміністративного, цивільного, кримінального та інших видів права, якщо їх використання неможливо уникнути, проте фахівці у сфері юриспруденції мають усвідомлювати, що надмірне переобтяження документів вищезазначеними словами здебільшого є недоцільним та ускладнює їх сприйняття.

Список використаних джерел

1. Українська мова: Енциклопедія. – К.: Українська енциклопедія, 2000. – 750с.
2. Кобилянський Б. В. Діалект і літературна мова. – К., 1960.
3. Жовтобрюх М. А. Проблеми взаємодії української літературної мови і територіальних діалектів // Мовознавство. – 1973. – № 1. – С. 3–15.